

Batman Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu 2014 Yılı Özel Yetenek Sınavı Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Mehmet Emin YILDIZ^{1*} Burak GÜRER² Ubeyde GÜLNAR¹

¹ Batman Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Batman, Türkiye.

*mehmeteminyildiz@batman.edu.tr

² Gaziantep Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Gaziantep, Türkiye.

Özet:

Bu çalışmanın amacı; Batman Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu 2014 yılı özel yetenek sınavı sonuçları değerlendirilerek, yerleştirme puanını belirlemede kullanılan yöntemi ve sonuç ilişkilerini araştırmaktır. Çalışmada, özel yetenek sınavına giren adaylar üç grupta incelenmiştir. Yerleşen 86 (% 19,50), yerleşemeyen 228 (% 65,31), elenen 67 (% 15,19) olmak üzere sınava giren toplam aday sayısı 441 (% 100)'dir. 441 adaydan 113 (% 25,6)'i kadın, 328 (% 74,4)'i de erkektir. Araştırma sonuçlarına göre; hem erkeklerde hem de kadınlarda yerleştirme puanı üzerinde Özel Yetenek Sınav Puanı (ÖYSP)'nin Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı (YGS) puanından daha fazla etkili olduğu, erkeklerde ÖYSP tek başına Yerleştirme Puanı (YP) üzerinde etkinliği ile ön plana çıkarken, kadınlarda buna ek olarak ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı (OBP)'nin da YP üzerinde önemli etkisi olduğu tespit edilmiştir. Koordinasyon sınavı sonucu kimi yüksek YGSP ve Sporcu Özgeçmiş Puanı (SÖP)'na sahip adayların elendiği görülmüş, koordinasyon baraj süresinin uzatılması ve üç deneme hakkının verilmesi gibi bazı öneriler gündeme getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Özel Yetenek Sınavı, Koordinasyon Testi, Sporcu Özgeçmiş.

Evaluation of Results of Special Ability Exam of Year 2014 at Batman University School of Physical Education and Sports

Abstract:

This study aims analyzing special ability exam results of year 2014 at Batman University School of Physical Education and Sports in order to investigate connections between the method of determining acceptance score and results of admittance to the college. In the study, the examinees are investigated in three groups. There were a total of 441 (100%) candidates of which 86 (19.50%) were admitted, 228 (65.31%) were not allowed, and 67 (15.19%) were disqualified. 113 (25.6%) of the candidates were women and 328 (74.4%) of the 441 candidates were men. The study results showed that, for both men and women Special Ability Exam Score (ÖYSP) was more effective than to Higher Education Transition Exam (YGS) score; where for men ÖYSP's weight was more effective on the placement score (YP); and

for women, additionally, the High School Grade Point Average (OBP) had an important effect on their YP. After the coordination exam, it was seen that some candidates with good YGS results and Athlete Resume Score (SÖP) were disqualified, given that, an extended time limit and an allowing candidates to try the coordination exam three times were suggested.

Key Words: *Special Ability Exam, Coordination Test, Athlete Resume Score.*

1. GİRİŞ

Türkiye'deki üniversitelerin birçoğunda mevcut olan beden eğitimi ve spor öğretmenliği, antrenörlük eğitimi, spor yöneticiliği ve spora ilişkin diğer bölümlere öğrenci seçim yöntemleri farklılık göstermektedir. Bu bölümlere öğrencilerin alınması, üniversitelerin kendi yaptıkları ve özel yetenek sınavı adı verilen yöntemle gerçekleştirilmektedir.

Özel Yetenek Sınavı (ÖYS) gerektiren yükseköğretim programlarına başvurabilmek için adayların ilgili yıla ait Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı (YGS) puanlarının herhangi birinden en az 140 puan almış olması gerekir. Bu programlardan her birine, puan türünde sınırlandırma yapılmadan ve en az kaç puan almış olan adayların başvurabileceklerine başvuru öncesinde sınavı yapacak ilgili yükseköğretim kurumunca karar verilir. Özel yetenek sınavlarının kaç aşamadan oluşacağını, hangi konuda, teknikte ve sürede gerçekleşeceğini sınav değerlendirme komisyonu belirlemektedir [1].

Türkiye'de birçok beden eğitimi ve spor yüksekokulu ile fakültelere bağlı beden eğitimi ve spor bölümleri, farklı içerikleri olan sınav yöntemleri uygulamaktadır. Özel yetenek sınav içeriğinde; branş sınavı, spora ilişkin özgeçmiş puanı, koordinasyon sınavı gibi uygulamalar yer bulmaktadır. Bazı üniversitelerde bu uygulamalardan biri veya birkaçına birlikte yer verilirken, bazılarında da sadece YGS puanıyla öğrenci seçimi yapılmaktadır. Her yıl yapılan özel yetenek sınavlarında kullanılan yöntemlerin belirlenmesinde üniversitelerin sahip olduğu olanaklar (elektronik donanım, tesis ve öğretim elemanı vb.), öğrenci aday profilleri ve belirlenen hedefler etkili olmaktadır.

Bireylerin yeteneklerinin doğru tanımlanması ve araştırılması eğitim bilimlerinde devamlı araştırılan bir konu olmakla birlikte eğitim-öğretim faaliyetlerinin temel konusunun öğrenci başarısı olduğu göz önünde bulundurulduğunda, öğrencilere ait yeteneklerin tespiti oldukça önem kazanmaktadır [2]. Birkaç günde yapılan sınavlarda öğrencilerin anlık performanslarının yanıltıcı olabileceği, değerlendirme ölçütleri gibi pek çok sorun seçme sürecini zorlaştırmaktadır [3]. Özel yetenek sınavlarının karmaşıklığı ve değerlendirme

aşamasında insan unsurunun varlığı sınav sonuçlarını tartışılır hale getirdiği de bir gerçektir. Bundan dolayı olsa gerek Yükseköğretim Kurumu; yüksek öğretime geçiş sınav puanı, ortaöğretim başarı puanı ve diğer bazı kriterleri özel yetenek sınavlarında sabit ve belirleyici unsur olarak kaydetmiştir.

ÖSYM'nin belirlediği asgari kriterlerin yanında üniversitelerin uyguladığı bu özel yetenek sınavları, her yıl değişim ve gelişim trendi çizmektedir. Bu geliştirme çabalarına en büyük katkıyı ÖYS ile ilgili yapılan bilimsel araştırmalar olduğu bilinmektedir. Batman Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO)'na bağlı beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümüne 2013 yılında ÖYS ile ilk defa öğrenci almaya başlamış ve 2014 yılında da hem beden eğitimi ve spor öğretmenliği hem de spor yöneticiliği bölümlerine öğrenci almıştır. Devamlı yeni bölümler ekleyerek ve öğrenci sayısını arttırarak büyüyen Batman Üniversitesi, diğer üniversiteler arasındaki sportif rekabette de hak ettiği yeri alması ve özellikle ÖYS ile öğrenci alınan bölümlerde seçici tedbirler alması beklenen bir durumdur.

Bu çalışma ile Batman Üniversitesi BESYO 2014 yılı özel yetenek sınavı sonuçları değerlendirilerek sonraki yıllarda yapılacak sınavların geliştirilmesinde yol göstereceği düşünülmektedir. Üniversitenin ilgili ihtiyaçlarını karşılama yönünde ve öğrenci adaylarının spora ilişkin profillerinden yola çıkarak çıkarımlarda bulunmak, bu çalışmanın önemini arttırmaktadır. Ayrıca diğer üniversitelerin özel yetenek sınavlarının karşılaştırılmasına ve diğer sınav yöntemlerinin de geliştirilmesine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

1.2. Batman Üniversitesi BESYO 2014 Özel Yetenek Sınavı İçeriği

Koordinasyon Parkuru: Parkurda sırasıyla öne takla, basketbol topu ile diril, voleybol topu ile duvara atış, denge tahtasında çift ayak sıçrama, engel çubuğunun altından-üstünden geçiş istasyonları mevcuttur.

Koordinasyon Skoru (KS): Bayanlar ve erkekler ayrı olmak üzere; adayların koordinasyon parkurunda koştukları sürelerin karşılığı puanlar dikkate alınıp değerlendirmeye tabi tutulur. Erkeklerde 29 sn ve üzeri, kadınlarda 31 sn ve üzeri süreler diskalifiye olarak değerlendirilir ve aday elenir.

Sporcu Özgeçmiş Puanı (SÖP) Tablosu: Tablodaki basamaklar düşük puandan yüksek puana doğru dizilmek üzere kabaca; antrenörlük, hakemlik belgeleri ve sporcu lisans belgeleri, kademeli olarak lisansların yıllık vizeli süreleri, amatör ve lig yarışmalarına katılım, şampiyonalarda ulusal başarı, uluslararası yarışmalara katılım ve uluslararası yarışmalarda başarı şeklinde yer almıştır. İncelenen belgelere göre SÖP hesaplanır.

Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı Puanı (YGSP): Adayın 2014 yılı YGS puan türlerinden en yüksek olan puanı YGS puanı olarak işlem görecektir.

Ortaöğretim Başarı Puanı (OBP): Özel Yetenek Sınavına giren adayların ÖSYM tarafından yayınlanmış ağırlıklı ortaöğretim başarı puanları dikkate alınır.

1.3. Öğrenci Yerleştirme

Yerleştirme işlemi, adayların yerleştirme puanlarına (YP), kontenjanlara ve adayların lisans programı tercihlerine göre bilgisayarla yapılır. Adaylar arasından, kontenjan sayısı kadar öğrenci yerleşir. Yerleştirme puanına göre yapılacak yerleştirme işleminde YP'ı yüksek olan adaya öncelik verilir.

Yerleştirmeye esas olan puan;

- ✓ ÖYSP Standart Puanı (ÖYSP-SP)
- ✓ Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı (AOBP) (Üç puan türünden en yüksek)
- ✓ 2014-YGS Puanı (Puan türünden en yüksek) belli ağırlıklarla toplanmasından elde edilir.
- ✓ Özel yetenek sınav puanını oluşturan puanların katkı yüzdeleri:
Koordinasyon Testi Puanı % 50 ve Sporcu Özgeçmiş Puanı (SÖP) % 50'dir.

Özel Yetenek Sınavı Puanının (ÖYSP) ağırlıklandırmaya girebilmesi için bu puanların standart puanlara çevrilmesi gerekir. ÖYSP'lerinin standart puana çevrilmesi için önce ÖYSP dağılımının ortalaması ve standart sapması hesaplanacak, daha sonra da her aday için aşağıdaki formül kullanılarak ÖYSP Standart Puanı hesaplanır.

$$\text{ÖYSP Standart Puanı (ÖYSP-SP)} = 10 \times \left(\frac{\text{Adayın ÖYSP Puanı} - \text{ÖYSP Puan Dağılımının Ortalaması}}{\text{ÖYSP Puan Dağılımının Standart Sapması}} \right) + 50$$

Bu durumda her adayın bir ÖYSP Standart Puanı (ÖYSP-SP) olacaktır. ÖYSP-SP dağılımının ortalaması 50, standart sapması 10'dur.

Özel Yetenek Sınavı Yerleştirme Puanının Hesaplanması

Yerleştirmeye esas olan puan aşağıdaki formül kullanılarak hesaplanır.

- a) Aday spor alanından geliyorsa (Örneğin; Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ve Spor Yöneticiliği Bölümü için aday, liselerin spor alanından geliyorsa),

$$YP = (1,17 \times \text{ÖYSP-SP}) + (0,11 \times \text{AOBP}) + (0,22 \times \text{YGS-P}) + (0,03 \times \text{AOBP})$$

b) Aday diğer alanlardan geliyorsa (Örneğin, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği ve Spor Yöneticiliği Bölümü için aday genel lisenin sosyal bilimler alanından geliyorsa)

$$YP = (1,17 \times \text{ÖYSP-SP}) + (0,11 \times \text{AOBP}) + (0,22 \times \text{YGS-P})$$

Adayların yerleştirme puanlarının eşit olması halinde, YGS puanı en yüksek olan adaya öncelik tanınır.

2013 ÖSYS’de, LYS ve YGS puanı veya özel yetenek sınavı ile örgün yükseköğretim kurumuna yerleştirilmiş adayların ağırlıklı ortaöğretim başarı puanları ile ilgili katsayıları yarıya düşürülür. Bu kural açıköğretim’in kontenjanlı programları için de uygulanacaktır. Sınavsız geçiş ile meslek yüksekokulları veya açıköğretim kontenjanı bulunmayan programlarına 2013-ÖSYS’inde yerleştirilen adaya bu kural uygulanmaz [4].

2. YÖNTEM

Yapılan araştırma, 2014 yılında yapılan özel yetenek sınavındaki yerleştirme puanını belirlemede kullanılan yöntemi ve sonuç ilişkilerini ortaya koyduğundan bir betimsel tarama modeli özelliği taşımaktadır.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Batman Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu 2014-2015 öğretim yılı özel yetenek sınavına giren 441 adayın tümü oluşturmuştur. Özel yetenek sınavına başvurduğu halde sınava girmeyen 5 aday ve milli kontenjana başvuran 14 milli sporcu verileri çalışmaya alınmamıştır.

2.2. Veri Toplama ve Analiz

Araştırmacılar tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu ve Gönüllü Onam Formu özel yetenek sınavına giren adaylarca doldurulmuş ve imzalanmıştır. Adaylara ait sınav değerlendirme puanları ve sınav sonuçları Batman Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Müdürlüğünden yazılı temin edilmiştir. Adayların ikamet ettikleri şehir Kişisel Bilgi Formu vasıtası ile nitel veri olarak elde edilmiştir.

Toplanan veriler SPSS 16.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Özel yetenek sınavı sonucu bir lisans programına Yerleşenler, Yerleşemeyenler ve Elenenler olarak üç grubun, YGSP ve OBP değerlerinin karşılaştırılmasında one way anova/Tukey testi uygulanmıştır. Grupların SÖP değerleri karşılaştırılmasında dağılımlarının homojen olmaması nedeniyle non parametric test/Kruskal-Wallis uygulanmıştır. Bağımsız iki grup arasındaki karşılaştırmalarda independent samples t-test uygulanmıştır. Yerleşen grubundaki erkek ve kadınların YGSP,

OBP, KS, SÖP, ÖYSP ve YP'larının birbirleri ile olan ilişkisi de Pearson correlation testi ile incelenmiştir. Sonuçların yorumlanmasında istatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0,05$ ve $p<0,01$ olarak alınmıştır.

3. BULGULAR

Özel yetenek sınavı sonucu beden eğitimi ve spor bölümü ile spor yöneticiliği bölümüne yerleşen 86 (% 19,50), yerleşemeyen 228 (% 65,31), elenen 67 (% 15,19) olmak üzere sınava giren toplam aday sayısı 441 (% 100)'dir. 441 adaydan 113 (% 25,6)'i kadın, 328 (% 74,4)'i de erkektir. Sınav adayları dışında, milli kontenjan dahilinde 1 kadın ve 13 erkek olmak üzere toplam 14 milli sporcu yerleşti. Başvuru yaptığı halde sınava girmeyen aday sayısı 5'tir.

Tablo 1: Erkeklerde ve kadınlarda özel yetenek sınavı sonucu Yerleşen, Yerleşemeyen ve Elenen grupların YGSP, OBP ve SÖP değerleri ortalamalarının karşılaştırılması

GRUP	Sayı N (%)	YGSP				OBP				SÖP				
		Min	Max	Mean	StD	Min	Max	Mean	StD	Min	Max	Mean	StD	
Erkek	Yerleşen	52 (15,9)	170,7	358,3	259,0	41,4	263,0	458,0	337,8	43,3	0,0	100,0	40,7	22,5
	Yerleşemeyen	228 (69,5)	150,3	351,9	240,9	41,6	250,0	434,0	320,9	36,7	0,0	75,0	21,2	18,1
	Elenen	48 (14,6)	146,0	328,0	240,4	46,1	273,0	431,0	322,5	37,9	0,0	70,0	11,1	17,8
	Toplam	328 (100)	146,0	358,3	243,7	42,6	250,0	458,0	323,8	38,4	0,0	100,0	22,8	20,6
	P-Value		0,018*				0,016*				0,000**			
Kadın	Yerleşen	34 (30,1)	144,9	287,9	226,4	34,3	265,0	437,0	339,5	43,7	0,0	70,0	30,7	25,2
	Yerleşemeyen	60 (53,1)	181,7	283,7	224,4	29,2	252,0	400,0	327,8	31,8	0,0	62,0	11,3	16,1
	Elenen	19 (16,8)	178,9	342,1	232,2	45,4	281,0	380,0	324,5	27,0	0,0	67,0	13,7	21,1
	Toplam	113 (100)	144,9	342,2	226,3	33,7	252,0	437,0	330,8	35,3	0,0	70,0	18,3	21,9
	P-Value		0,227				0,002**				0,000**			

*: $p<0,05$ **: $p<0,01$

Tablo 1 incelendiğinde; erkeklerde özel yetenek sınavı sonucu yerleşen, yerleşemeyen ve elenen grupların YGSP (sırasıyla 259,0; 240,9 ve 240,4) ve OBP (sırasıyla 337,8; 320,9 ve 322,5) ortalamaları arasında anlamlı istatistiki farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). Grupların SÖP ortalamaları (sırasıyla 40,7; 21,2 ve 11,1) arasında ileri derecede anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,01$).

Kadınlarda özel yetenek sınavı sonucu yerleşen, yerleşemeyen ve elenen grupların YGSP (sırasıyla 226,4; 224,4 ve 232,2) ortalamaları arasında anlamlı farklılık bulunmazken ($p>0,05$), OBP ortalamaları (sırasıyla 339,5; 327,8 ve 324,5) ve SÖP ortalamaları (sırasıyla 30,7; 11,3 ve 13,7) arasında ileri derecede anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,01$).

Erkeklerin yerleşemeyen grubunda maximum YGS puanı 351,9 ve elenen grupta da 328,0 olması dikkat çekicidir. Kadınların elenen grubunda maximum YGS puanı 342,1 olması manidardır. SÖP değerlerine bakıldığında hem erkeklerde hem de kadınlarda grupların maximum değerleri birbirlerine yakın olması düşündürücüdür.

Tablo 2: Erkeklerde ve kadınlarda özel yetenek sınavı sonucu Yerleşen, Yerleşemeyen ve Elenen grupların Koordinasyon Skoru, ÖYSP ve YP değerleri ortalamalarının karşılaştırılması

GRUP	Sayı N (%)	KS (sn)				ÖYSP				YP				
		Min	Max	Mean	StD	Min	Max	Mean	StD	Min	Max	Mean	StD	
Erkek	Yerleşen	52 (18,6)	23,5	28,5	25,4	1,1	17,5	65,0	44,0	12,9	147,4	183,6	164,4	9,6
	Yerleşemeyen	228 (81,4)	23,1	28,9	26,3	1,3	2,5	65,0	28,3	13,0	107,4	166,5	144,4	14,2
	Elenen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toplam	280 (100)	23,1	28,9	26,1	1,3	2,5	65,0	31,2	14,3	107,4	183,6	148,1	15,5
P-Value		0,000**				0,000**				0,000**				
Kadın	Yerleşen	34 (36,2)	25,9	31,4	28,9	1,2	10,0	55,0	36,0	12,0	132,0	179,3	155,3	12,1
	Yerleşemeyen	60 (63,8)	26,6	31,8	29,8	1,3	2,5	46,0	20,4	10,6	109,0	156,3	139,2	11,2
	Elenen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Toplam	94 (100)	25,9	31,8	29,5	1,4	2,5	55,0	26,1	13,4	109,0	179,3	145,0	13,8
P-Value		0,001**				0,000**				0,000**				

** : p<0,01

Tablo 2’de koordinasyon sınavında barajı geçemeyip elenenler veya diskalifiye olanlar doğal olarak koordinasyon skoru sahibi olamadıkları gibi ÖYSP ve YP değerleri de bulunmamaktadır. Erkeklerin yerleşen ve yerleşemeyen gruplarının KS ortalamaları (sırasıyla 25,4 ve 26,3), ÖYSP ortalamaları (sırasıyla 44,0 ve 28,3) ve YP ortalamaları (sırasıyla 164,4 ve 144,4) arasında ileri derecede anlamlı farklılık bulunmuştur (p<0,01).

Kadınların da yerleşen ve yerleşemeyen gruplarının KS ortalamaları (sırasıyla 28,9 ve 29,8), ÖYSP ortalamaları (sırasıyla 36,0 ve 20,4) ve YP ortalamaları (sırasıyla 155,3 ve 139,2) arasında ileri derecede anlamlı farklılık bulunmuştur (p<0,01).

Hem erkeklerde hem de kadınlarda yerleşemeyen grubun YP maximum değerleri, yerleşen grubun minimum YP değerlerinden yüksek olması bazı adayların lisans programlarından sadece bir tanesini tercih ettiğini göstermektedir.

Erkeklerde yerleşemeyen grupta minimum koordinasyon skorunun (23,1 sn) yerleşen grubun minimum değerinden (23,5 sn) düşük olduğu göze çarpmaktadır.

Tablo 3: Erkeklerde ve kadınlarda özel yetenek sınavı sonucu Yerleşen, Yerleşemeyen ve Elenen grupların Mezuniyet Alanı, Yaşadığı Şehir ve 2013 Yerleşme Durumu dağılımları

GRUP	N (%)	Mezuniyet Alanı N (%)		Yaşadığı Şehir N (%)		2013 Yerleşme D. N (%)		
		Spor	Diğer	Batman	Diğer	Evet	Hayır	
Erkek	Yerleşen	52 (100)	6 (11,5)	46 (88,5)	22 (42,3)	30 (57,7)	0 (,0)	52 (100,0)
	Yerleşemeyen	228 (100)	21 (9,2)	207 (90,8)	79 (34,6)	149 (65,4)	13 (5,7)	215 (94,3)
	Elenen	48 (100)	3 (6,2)	45 (93,8)	20 (41,7)	28 (58,3)	2 (4,2)	46 (95,8)
	Toplam	328 (100)	30 (9,1)	298 (90,9)	121 (36,9)	207 (63,1)	15 (4,6)	313 (95,4)
Kadın	Yerleşen	34 (100)	3 (8,8)	31 (91,2)	13 (38,2)	21 (61,8)	0 (,0)	34 (100,0)
	Yerleşemeyen	60 (100)	5 (8,3)	55 (91,7)	29 (48,3)	31 (51,7)	3 (5,0)	57 (95,0)
	Elenen	19 (100)	2 (10,5)	17 (89,5)	8 (42,1)	11 (57,9)	2 (10,5)	17 (89,5)
	Toplam	113 (100)	10 (8,8)	103 (91,2)	50 (44,2)	63 (55,8)	5 (4,4)	108 (95,6)

Tablo 3’de, yerleşen grubundaki erkeklerin ve kadınların sadece % 11,5 ve % 8,8’i spor alanından gelmekte, % 88,5 ve % 91,2’si ise alan dışından gelmektedir. Toplam erkeklerin ve kadınların % 9,1 ve % 8,8’i spor alanından geldiği, % 90,9 ve % 91,2’si de alan dışından geldiği görülmektedir.

Adaylar ikamet ettikleri şehirlerine göre incelendiğinde; toplam erkeklerin ve toplam kadınların % 36,9 ve % 44,2’si Batman’da yaşadığı, kazanan erkek ve kadınların ise % 42,3 ve % 38,2’sinin Batman’da yaşadığı görülmektedir.

2013’de herhangi bir lisans programına yerleşenlerin hiçbirinin bu sınavda yerleşemediği de görülmektedir.

Tablo 4: Erkeklerde ve kadınlarda özel yetenek sınavı sonucu Yerleşen, Yerleşemeyen ve Elenen grupların Lisanslı Spor Branşlarına göre dağılımları

GRUP	N (%)	Lisanslı Spor Branşı N (%)										
		Yok	Futbol	Basketbol	Voleybol	Güreş	Hentbol	Atletizm	Raket Sporları	Mücadele Sporları	Diğer Sporlar	
Erkek	Yerleşen	52 (100)	6(11,5)	28(53,8)	3(5,8)	4(7,7)	1(1,9)	2(3,8)	4(7,7)	0(,0)	2(3,8)	2(3,8)
	Yerleşemeyen	228 (100)	70(30,7)	103(45,2)	9(3,9)	11(4,8)	3(1,3)	7(3,1)	6(2,6)	5(2,2)	8(3,5)	6(2,6)
	Elenen	48 (100)	30(62,5)	6 (12,5)	6(12,5)	3(6,2)	0(,0)	0(,0)	1(2,1)	1(2,1)	1(2,1)	0(,0)
	Toplam	328 (100)	106(32,3)	137(41,8)	18(5,5)	18(5,5)	4(1,2)	9(2,7)	11(3,4)	6(1,8)	11(3,4)	8(2,4)
Kadın	Yerleşen	34 (100)	11(32,4)	5(14,7)	1(2,9)	7(20,6)	0(,0)	4(11,8)	3(8,8)	0(,0)	2(5,9)	1(2,9)
	Yerleşemeyen	60 (100)	37(61,7)	2(3,3)	3(5,0)	10(16,7)	0(,0)	0(,0)	3(5,0)	1(1,7)	1(1,7)	3(5,0)
	Elenen	19 (100)	10(52,6)	0(,0)	1(5,3)	1(5,3)	1(5,3)	0(,0)	1(5,3)	0(,0)	3(15,8)	2(10,5)
	Toplam	113 (100)	58(51,3)	7(6,2)	5(4,4)	18(15,9)	1(,9)	4(3,5)	7(6,2)	1(,9)	6(5,3)	6(5,3)

Tablo 4 incelendiğinde; ÖYS’ye giren toplam 328 erkekten % 32’sinin spor branşı olmadığı, % 41,8’inin futbol branşına sahip olduğu, diğer branşların ise çok düşük düzeyde oranlara sahip olduğu tespit edilmiştir.

ÖYS'ye giren toplam 113 kadından % 51,3'ünün spor branşı olmadığı, % 15,9'unun voleybol, % 6,2'sinin futbol, % 6,2'sinin mücadele sporları ve % 5,3'ünün diğer sporlar branşına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Erkeklerin yerleşen grubuna bakıldığında; % 11,5'inin spor branşı olmadığı, % 53,8'inin futbol, % 7,7'sinin voleybol, % 7,7'sinin atletizm, % 5,8'inin basketbol, % 3,8'inin hentbol, % 3,8'inin mücadele sporları, % 3,8'inin diğer spor ve % 1,9'unun da güreş branşına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Kadınların yerleşen grubuna bakıldığında; % 32,4'ünün spor branşı olmadığı, % 20,6'sının voleybol, % 14,7'sinin futbol, % 11,8'inin hentbol, % 8,8'inin atletizm, % 5,9'unun mücadele sporları, % 2,9'unun basketbol, ve % 2,9'unun da diğer spor branşına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5: Özel yetenek sınavı sonucu yerleşen erkeklerin YGSP, OBP, Koordinasyon Skoru, SÖP, ÖYSP ve YP ilişkisi

		YGSP	OBP	KS	SÖP	ÖYSP
OBP	r	-0,106				
	P	0,456				
KS	r	0,095	0,143			
	P	0,502	0,312			
SÖP	r	-0,484	-0,250	0,039		
	P	0,000**	0,074	0,785		
ÖYSP	r	-0,451	-0,295	-0,528	0,827	
	P	0,001**	0,034*	0,000**	0,000**	
YP	r	0,193	0,170	-0,478	0,377	0,601
	P	0,170	0,228	0,000**	0,006**	0,000**

** : p<0,01

Tablo 6: Özel yetenek sınavı sonucu yerleşen erkeklerin YGSP, OBP, Koordinasyon Skoru, SÖP, ÖYSP ve YP ilişkisi

		YGSP	OBP	KS	SÖP	ÖYSP
OBP	r	0,297				
	P	0,088				
KS	r	-0,201	-0,053			
	P	0,255	0,767			
SÖP	r	-0,500	0,008	0,369		
	P	0,003**	0,963	0,032*		
ÖYSP	r	-0,399	0,030	-0,219	0,824	
	P	0,019*	0,868	0,213	0,000**	
YP	r	0,284	0,625	-0,315	0,437	0,648
	P	0,104	0,000**	0,070	0,010*	0,000**

*: p<0,05   **: p<0,01

Tablo 5'de erkekler ve Tablo 6'da kadınlara ait YGSP, OBP, KS, SÖP, ÖYSP ve YP değerleri ilişkisi incelenmiştir. Hem erkeklerde hem de kadınlarda YGSP ile YP arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (sırasıyla p=0,170 ve p=0,104). Erkeklerde OBP ile YP arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken (p=0,228), kadınlarda ise ileri düzeyde anlamlı pozitif

ilişki bulunmuştur ($p=0,000$). Erkeklerde KS ile YP arasında ileri düzeyde negatif ilişki bulunurken ($p=0,000$), kadınlarda ise anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p=0,070$). Erkeklerde SÖP ile YP arasında ileri düzeyde anlamlı pozitif ilişki bulunurken ($p=0,006$), kadınlarda ise $p<0,05$ düzeyinde bir ilişki bulunmuştur ($p=0,010$). ÖYSP ile YP değerleri ilişkisinde ise hem erkeklerde hem de kadınlarda ileri düzeyde anlamlı pozitif ilişki bulunmuştur ($p=0,000$).

Erkeklerde KS ile ÖYSP arasında ileri düzeyde negatif ilişki ($p=0,000$), SÖP ile ÖYSP arasında da ileri düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur ($p=0,000$). Ancak kadınlarda ise KS ile ÖYSP arasında herhangi bir anlamlı ilişki bulunmazken ($p=0,213$), SÖP ile ÖYSP arasında ileri düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur ($p=0,000$).

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

ÖSYM'nin belirlediği asgari kriterlerin yanında üniversitelerin uyguladığı özel yetenek sınavları, her yıl değişim ve gelişim trendini çizmektedir. Bu geliştirme çabalarına en büyük katkıyı ÖYS ile ilgili yapılan bilimsel araştırmalar sağladığı öngörülmektedir.

Batman Üniversitesi BESYO'na bağlı beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümüne 2013 yılında ÖYS ile ilk defa öğrenci alınmaya başlanmış ve 2014 yılında da hem beden eğitimi ve spor öğretmenliği hem de spor yöneticiliği bölümlerine öğrenci alınmıştır. Devamlı yeni bölümler ekleyerek ve öğrenci sayısını arttırarak büyüyen Batman Üniversitesi, diğer üniversiteler arasındaki sportif rekabette de hak ettiği yeri alması için özellikle ÖYS ile öğrenci alınan bölümlerde seçici tedbirler alması beklenen bir durumdur.

ÖYS ile öğrenci alınan bölüm öğrencilerinin lisans derslerindeki genel başarılarının araştırıldığı birçok çalışmada; YGS benzeri sınav olan ÖSS ve ortaöğretim akademik başarısını gösteren OBP'nin lisanstaki genel not ortalamasıyla ilişkili olduğu ancak ÖYSP ile genel not ortalaması arasında herhangi bir ilişki bulunmadığı rapor edilmiştir [5,6].

2004-2010 yılları arasında üniversitelerin özel yetenek sınavlarında uygulanmakta olan özel yetenek sınav puanı ÖYSP, OBP ve bu puanlara ait katsayıların YP üzerindeki yüzdelerik ağırlıkları yüksek olduğu rapor edilmiştir [7,8]. 2011 yılında ÖSYM tarafından katsayılar tekrar değiştirilmiş ve yeni oranlar belirlenmiştir. Ece [7]'nin yaptığı çalışmada, YGSP ve OBP'nin, ÖYS sonuçlarının yaklaşık üçte ikisini belirlediği bildirilmiştir. Yeni oranlara göre yapılan mevcut sınavda ise YGSP ve OBP ortalamalarının etkisi yerleşen erkek ve kadınlarda farklılık göstermiştir. Yerleşen grubunda kadınların OBP ile YP puanı arasında pozitif ilişki bulunurken erkeklerde anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Arapgirlioğlu [8]'nin yaptığı bir

araştırmada; yerleştirme puanı üzerinde en fazla ağırlığın YGS puanında olduğunu ve yetenek puanı yüksek, YGS puanı düşük bazı adayların sınavı kazanamadıklarını bildirmiştir.

Mevcut çalışmada ÖYSP yönünden hem erkeklerde hem de kadınlarda yerleşen ve yerleşmeyen gruplar arasında ileri düzeyde anlamlı farklılık bulunmuştur. Bunun yanında korelasyon tablosunda da ÖYSP ile YP arasında ileri düzeyde pozitif ilişki bulunması, YP üzerinde ÖYSP'nin YGS puanından daha fazla etkili olduğu sonucuna varılabilir.

Erkeklerde OBP ile YP arasında anlamlı ilişki bulunmazken, kadınlarda OBP ile YP arasında ileri düzeyde anlamlı pozitif ilişki bulunması ve erkeklerde ÖYSP tek başına YP üzerinde etkinliği ile ön plana çıkarken kadınlarda buna ek olarak OBP'nin de YP üzerinde etkinliği dikkati çekmektedir.

Yanısıra sınav sonucu yerleşmeyen ve elenen grupta yüksek YGSP ve OBP'na sahip bazı adayların, iki aşamalı ve aynı zamanda elemeli sınav niteliğinden dolayı başarısız oldukları değerlendirilebilir. Bu veriler dikkate alınarak, YGSP ve OBP'nin etkinliğini arttırmak ve dolayısıyla akademik başarıyı da arttırmak için koordinasyon skorunun elenen adaylar lehine düşürülmesi gündeme getirilebilir.

Çukurova Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Özel Yetenek Sınavlarına giren adaylarda yapılan bir araştırmada, koordinasyon-beceri testinde adayların birinci haklarına göre ikinci haklarında çok daha iyi performans gösterdikleri rapor edilmiştir [9].

Adaylara iki hakkın verildiği mevcut sınavın koordinasyon parkurunda, erkeklerin 48 (% 14,6)'i ve kadınların 19 (% 16,8)'u elenmiştir. SÖP yüksek olan adayların da kısmen elenen grupta yer alması dikkat çekicidir. Neden olarak sportif antrenmansızlığın veya yüksek stresin koordinasyon parkurunda başarısızlığa veya düşük performansa neden olabileceği değerlendirilmektedir. Ayrıca erkeklerde, yerleşmeyen grupta minimum koordinasyon skorunun (23,1 sn) yerleşen grubun minimum değerinden (23,5 sn) düşük olması durumu; iyi koordinatif yeteneğe sahip bazı adayların destekleyici diğer unsurlardan mahrum olduğunu göstermekte ve koordinatif yeteneğin tek başına yerleşmede yeterli olmadığını teyid etmektedir.

Ancak kimi araştırmalarda akademik başarıya önemli etkisi olduğu bildirilen YGSP'nin mevcut çalışmada yüksek olan adayların da elenen grupta yer alması koordinasyon baraj süresinin biraz daha elenen adaylar lehine düşürülmesini işaret edebilir.

Çankaya ve ark [10]'nın Bursa'da yaptıkları bir çalışmada sınava giren erkeklerde % 75 ve kadınlarda ise % 42'sinin lisans sahibi olduğunu kaydetmişlerdir. Kadın sporcuların spor

branşlarına dağılımı; voleybol % 39, hentbol % 26, basketbol % 17'dir. Erkeklerin dağılımı ise; futbolda (%42) şeklinde olmuştur.

Mevcut çalışmada da sınava giren toplam 328 erkekten % 32'sinin ve toplam 113 kadından % 51,3'ünün spor branşının olmadığı tespit edilmiştir. Mevcut sınav sonucunda yerleşen grubun; erkeklerde % 11,5'inin ve kadınlarda % 32,4'ünün spor branşı olmayanlardan müteşekkil olması, bu kişilerin diğer unsurların yanında koordinatif yeteneklerinin de çok iyi olduğunu düşündürmektedir. ÖYS'ye giren toplam 113 kadından % 15,9'unun voleybol, % 6,2'sinin futbol, % 6,2'sinin mücadele sporları ve % 5,3'ünün diğer kategorisindeki spor branşlarına sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu yüzdeler yukarıdaki araştırma sonuçları ile kısmen benzerlik göstermektedir.

Erkeklerde, sınava girenlerin % 41,8'i futbol branşına sahip olduğu ve bu kişilerin yerleşen grubun ise % 53,8'ini teşkil etmesi futbolcuların başarısı olarak değerlendirilebileceği gibi diğer spor branşlarına sahip adayların sporcu özgeçmiş puan tablosunda futbolcular kadar yüksek puan alma imkanı bulamadıklarını ve koordinasyon parkurunda dezavantajlı olduklarını düşündürmektedir.

Birçok üniversitenin ÖYS'na başvuran adayların önemli bir kısmını spor alanından gelen öğrenciler oluşturmakta ve elemeli sınav sistemlerinde spor alanından gelen adayların ÖYSP başarısı, alan dışından gelen adaylara göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Spor alanından gelen adayların avantajlı katsayı uygulamasıyla tek aşamalı sınavlarda daha başarılı oldukları bildirilmiştir [11,8]. Bizim çalışmamızda ise ÖYS'na giren adayların 40 (% 9,1)'i spor alanından gelmekte ve yerleşen grubundaki kişi sayısı 9 (% 10,5)'dur. Diğer üniversitelerin ÖYS'ları ile karşılaştırıldığında spor alanından gelen aday sayısının çok az olduğu ancak sınav sonucu yerleşme oranı yönünden benzerlik gösterdiği anlaşılmaktadır.

5. ÖNERİLER

Koordinasyon barajı süresi daha da uzatılabilir ve böylelikle YGSP ve OBP yüksek adaylara fırsat verilebilir.

Adayların stres ve eilenme riskinin azaltılması için; koordinasyon baraj süresi arttırılabilir ve koordinasyon testi hakkı ikiden üçe çıkarılabilir.

Koordinasyon puanının ÖYS'nda yer alan oranı, % 50'den % 60'a çıkarılabilir.

Sportif başarıyı yayabilmek için ÖYS'nda yer alan spor branşlarına kontenjan uygulaması getirilmesi önerilebilir.

ÖYS’nda yer alan spora ilişkin özgeçmiş belgelerinin denetlenebilir olması dikkate alınarak puanlama tablosunun sadeleştirilmesi önerilebilir.

Temel eğitimde spor liseleri yaygınlaştırılmalı ve spor yeteneği olan öğrenciler bu okullara teşvik edilmelidir.

6. KAYNAKLAR

- 1] ÖSYM., 2014. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) Kılavuzu, Ankara, s 22-23.
- 2] Kayri M., Okut H., 2008. Özel yetenek sınavındaki başarıya ilişkin risk analizinin karışımı lojistik regresyon modeli ile incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 35:227-39.
- 3] Altinkurt L., 2006. Üniversitelerdeki güzel sanatlar eğitim programları giriş sınavı sonuçlarının değerlendirilmesi (Dumlupınar üniversitesi güzel sanatlar fakültesi örneği). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15:227-38.
- 4] Batman Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Özel Yetenek Sınav Kılavuzu. 2014;16-17.
- 5] Erten Ç., Tiryaki Ş., 1999. Beden eğitimi ve spor bölümüne öğrenci seçiminde uygulanan giriş sınavının yordama geçerliliğine ilişkin bir çalışma. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 3(1):8-15.
- 6] Peker M.R., 2003. Uludağ üniversitesi eğitim fakültesi beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin ÖSS ve özel yetenek sınavı puanlarına göre genel akademik başarıları. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(1):173-84.
- 7] Ece A.S., 2011. Ortaöğretimden yükseköğretime geçişte özel yetenek sınavları ve kullanılan puan/katsayıların yerleştirmeye etkisi. Uluslararası Yükseköğretim Kongresi: Yeni Yönelişler ve Sorunlar (UYK-2011), İstanbul, 3.Cilt, Sayfa 1685-93.
- 8] Arapgirlioğlu H., Tankız K.D., 2013. Özel yetenek sınavlarında AOBP ve YGS puanlarının yerleştirme puanları içerisindeki dağılımının incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28(2):14-26.
- 9] İnce G., Zülkadiroğlu Z., Bostan Budak D., 2004. Çukurova üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulu özel yetenek sınavı adaylarının I. ve II. hak sonuçlarının karşılaştırılması. SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2004,2(1): 5-10.
- 10] Çankaya C., Erden S., İlhan A., 2007. Beden eğitimi ve spor bölümlerine öğrenci seçme ve sınav yöntemlerinin değerlendirilmesi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20(2):315-26.
- 11] Sert N., Ulusoy İ.T., Yamaner F., Gümüş M., 2006. Farklı sınav sistemi ile öğrenci alan beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümlerinin sınav parametrelerinin değerlendirilmesi. IX. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Muğla, s 617-21.